

**GABINET
PREZESA ZUS**
Wydział Komunikacji Społecznej

990100-9/2/2009/wks/ip

Warszawa, 21.05.2009 r.

Pan
Paweł Krawczyk
ISOC POLSKA

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na Pana wniosek o udostępnienie informacji publicznej Zakład Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie wyjaśnia:

Ad.1.

Przekazana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych podczas konferencji uzgodnieniowej, zorganizowanej przez Ministerstwo Gospodarki w dniu 11 marca 2009 r. notatka z dnia 10 marca 2009 r. miała charakter roboczy i stanowiła głos w dyskusji nad ostateczną formą zapisów ustawy, umożliwiającą rozwiązanie problemów Zakładu i innych podmiotów, które muszą dysponować informacjami o upoważnieniach albo pełnomocnictwach osób podpisujących przekazywane dokumenty elektroniczne. Informacje te są niezbędne ze względu na charakter przekazywanych dokumentów lub jak w przypadku ZUS ze względu na udostępniane zwrotnie *dane wrażliwe*, w tym dane osobowe, przeznaczone wyłącznie dla określonego płatnika składek (np. podmiotu gospodarczego – osoby prawnej). Na podstawie tej notatki sporządzane były kolejne propozycje zapisów do projektu ustawy o podpisach elektronicznych, które konsultowano z przedstawicielami Ministerstwa Gospodarki oraz kwalifikowanymi Centrami Certyfikacji (m.in. w zakresie modelu obsługi certyfikatów atrybutów oraz kosztów ich uzyskania). Ostateczne brzmienie art. 63 oraz zaproponowanego przez Zakład art. 71a (dotyczącego dostosowania systemu teleinformatycznego ZUS) powinno być dostępne w aktualnej wersji projektu ustawy. Do projektu ustawy załączone zostało uzasadnienie takiego rozwiązania.

Rozwijając treść uzasadnienia Departament Obsługi Klientów zwraca uwagę na następujące fakty:

- 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych eksploatuje Kompleksowy System Informatyczny ZUS (KSI ZUS), w którym przetwarzane jest miesięcznie ponad 1,5 mln. dokumentów ubezpieczeniowych, przekazywanych do Zakładu w formie elektronicznej i opatrzonych bezpiecznymi podpisami elektronicznymi osób odpowiedzialnych za ich przekazanie albo podpisanych przy użyciu danych i certyfikatów niekwalifikowanych wystawianych od 1999 r. płatnikom składek na ubezpieczenie społeczne przez dedykowane ZUS centrum certyfikacji. (Niekwalifikowany e-podpis obsługiwany będzie do 20 lipca 2009 r.)
- 2) Jednym z istotnych elementów weryfikacji poprawności danych utworzonych w Centralnych Rejestrach ZUS na podstawie przekazywanych dokumentów jest udostępnianie płatnikom składek komunikatów zawierających m.in. dane osobowe ubezpieczonych, za których płatnicy uiszczają składki. Informacje te przekazywane są w

tym samym kanale, którym aktualnie przesyłane są elektroniczne dokumenty ubezpieczeniowe do Zakładu (komunikacja dwustronna).

- 3) Używany poprzednio zestaw kluczy i certyfikat do składania podpisu niekwalifikowanego, dedykowanego ZUS wystawiany był dla płatnika składek – osoby prawnej, w pewnych tylko przypadkach dla osoby fizycznej i zawierał wymagany przez ZUS zakres zweryfikowanych danych identyfikacyjnych płatnika. Złożony podpis elektroniczny odpowiadał pieczęci płatnika składek, a nie podpisowi odręcznemu. Na podstawie zawartych w certyfikatach informacji Zakład mógł udostępniać dane (w tym osobowe) przeznaczone do weryfikacji zapisów w rejestrach Centralnych ZUS przez określonego płatnika.
- 4) W przypadku nowego rozwiązania należy uwzględnić fakt, że pracownicy płatnika będą posługiwali się certyfikatem kwalifikowanym, przeznaczonym do składania kwalifikowanego podpisu elektronicznego. W certyfikacie tym może być, ale nie musi, umieszczona nazwa podmiotu reprezentowanego. Występuje w tym przypadku problem ewentualnych różnic pomiędzy zapisami w certyfikacie i w Centralnym Rejestrze Płatników ZUS. Jego usunięcie wiąże się z kosztami wymiany certyfikatu. W przypadku posługiwania się nazwą płatnika składek w certyfikacie kwalifikowanym, do podpisywania dokumentów za różnych płatników (biura rachunkowe) i pobierania zwrotnych wyciągów z Centralnego Rejestru Ubezpieczonych konieczne jest używanie kilku różnych certyfikatów – aktualnie jednym certyfikatem weryfikowane są dokumenty przekazywane średnio za 6 płatników. Należy zwrócić uwagę, że aktualnie – w związku z wprowadzeniem obsługi elektronicznych dokumentów ubezpieczeniowych opatrywanych bezpiecznym podpisem elektronicznym – proces zwrotnej weryfikacji danych jest w znacznym stopniu ograniczony, a to stanowi zagrożenie dla poprawności danych w KSI ZUS.

Biorąc po uwagę powyższe fakty Zakład Ubezpieczeń Społecznych zdecydował się na użycie – jako narzędzia pomocniczego – certyfikatów atrybutów z następujących powodów:

- 1) W roku 2005, w związku z publikacją ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, rozważany był od strony technologicznej wariant funkcjonowania KSI ZUS korzystający z certyfikatów atrybutów. Rozwiązanie to wydawało się wówczas najkorzystniejsze. Pozostawiało sprawy upoważnień po stronie płatników składek i pozwalało im w pełni kontrolować proces przekazywania dokumentów i pobierania danych przez tego samego lub różnych pracowników własnych oraz biura rachunkowe. Ograniczało koszty certyfikatów kwalifikowanych związane ze zmianami zapisów w tych certyfikatach – koszt certyfikatu atrybutów jest wielokrotnie niższy niż certyfikatu kwalifikowanego. Ułatwiało zarządzanie upoważnieniami w przypadku posługiwania się podpisem elektronicznym przez zarząd podmiotu gospodarczego – wystawianie certyfikatów atrybutów może w takiej sytuacji odbywać się elektronicznie. Rozwiązania tego zaniechano, ponieważ certyfikaty atrybutów nie są objęte z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. z 2001 r. Nr 130 poz. 1450, z późn. zm.).
- 2) Aktualnie nie są dostępne alternatywne rejestry upoważnień i pełnomocnictw.
- 3) Usługa wystawiania certyfikatów atrybutów jest już świadczona przez kwalifikowane centra certyfikacji i jej użycie minimalizuje ryzyko problemów wdrożeniowych. Ograniczenia o charakterze organizacyjno-technologicznym w zakresie wystawiania certyfikatów kwalifikowanych spowodowały konieczność przesunięcia o rok ustawowego terminu (określonego art. 60 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne) zakończenia przez ZUS obsługi używanych wcześniej, niekwalifikowanych podpisów elektronicznych.
- 4) Zakład Ubezpieczeń Społecznych założył użycie certyfikatów atrybutów wystawionych przez kwalifikowane centra certyfikacji ze względu na sposób funkcjonowania tych centrów zapewniający łatwość weryfikacji certyfikatów oraz zapewniający formalne (prawne) gwarancje trzeciej zaufanej strony.

Ustawa o podpisach elektronicznych jest dokumentem o charakterze ogólnym, który nie precyzuje rozwiązań organizacyjnych i technicznych, nie zawiera również modeli obsługi, np. certyfikatów atrybutów, pieczęci elektronicznej czy podpisów urzędowych, dlatego Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przesądza o braku możliwości użycia innych narzędzi pod warunkiem ich odpowiedniej użyteczności i skali, gwarantującej poprawne funkcjonowanie Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS (minimalizację ryzyka).

Jednym z takich narzędzi może być zaufany profil ePUAP, który nie jest ujęty w projekcie ustawy o podpisach elektronicznych.

Odnosząc się do ogólnych, nadrzędnych sformułowań ustawy o podpisach elektronicznych priorytetowe dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS ze względu na jego znaczenie społeczne i skalę.

Ad.2.

ZUS nie był inicjatorem wprowadzenia do ustawy o informatyzacji z 2005 r. artykułu 40, ust. 5, wprowadzającego wymóg stosowania certyfikatu kwalifikowanego zamiast dotychczasowych certyfikatów wydawanych przez dedykowane centrum certyfikacji.

Z poważaniem

NACZELNIK
Wydziału Komunikacji Społecznej

Jacek Dziekan